

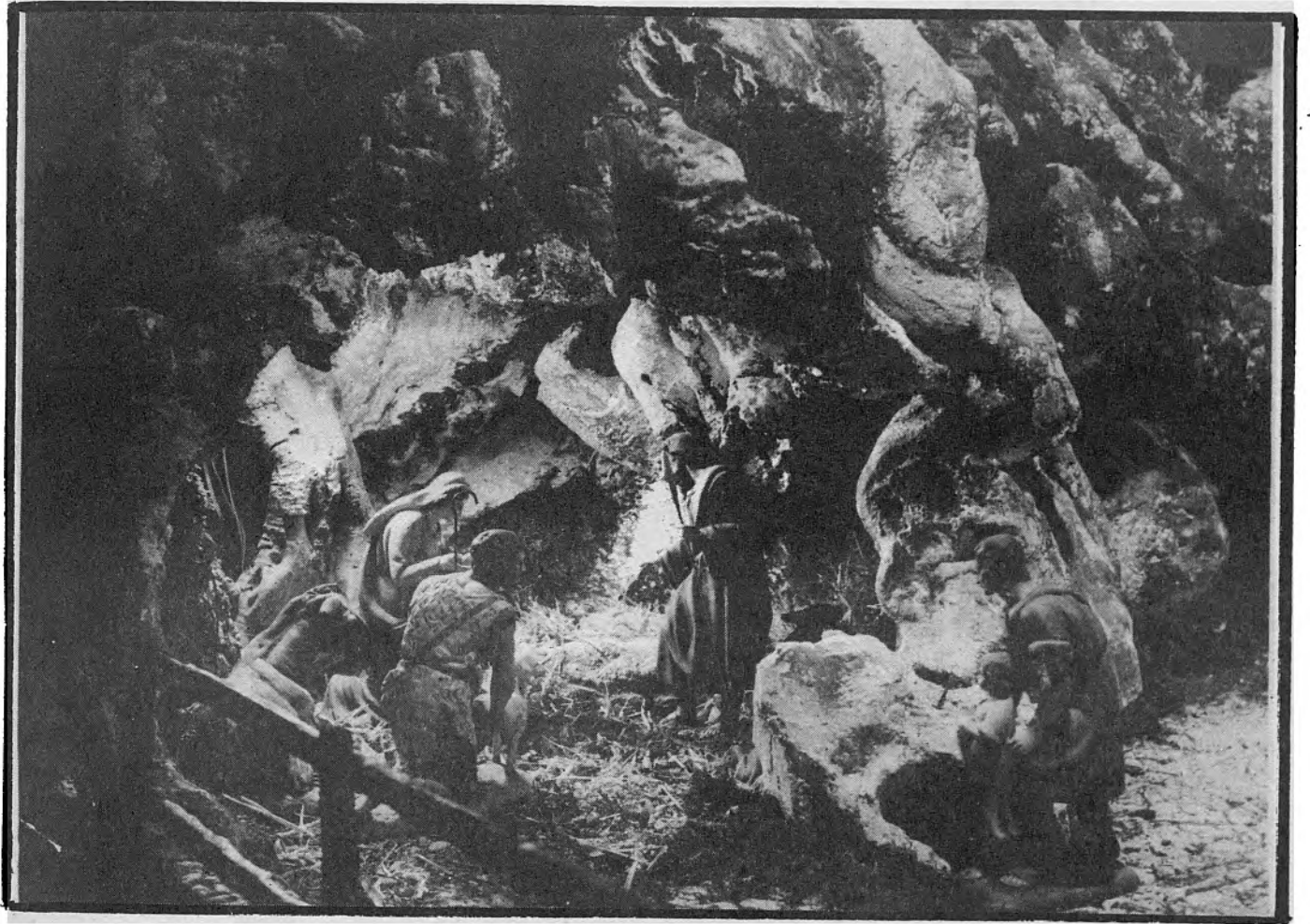
es castellet

BUNYOLA

núm. 16

DESEMBRE 1988

125 Ptes.

BONES FESTES

Editat pel

COL·LECTIU CULTURAL
SITJA.

Depòsit legal: PM 779 - 1982

CORRESPONDÈNCIA:

Apartat de Correus 13.
Mestre Colom, 9.
B U N Y O L A

CONSELL DE REDACCIÓ

Jaume Mateu Martí.
Bàrbara Suau Font.
Miquel Clar Oliver.
Mª Antònia Mateu
Margalida Colom.
Jaume Mateu Batle.

COL·LABORADORS:

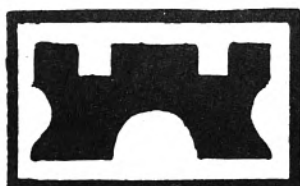
Jordi Cloquell

**ELS ARTICLES FIRMATS EN AQUESTA
REVISTA SOLS EXPRESSEN L'OPINIÓ
DELS SEUS AUTORS.**

Impresa a Apòstol y Civilizador.

SUMARI

* Editorial	pàg. 3.
* Noticiari	pàg. 4.
* Lletre menuda	pàg. 5.
* Manifest Grup d'Esplai.	pàg. 6.
* Sense Noves	pàg. 7.
* Sobre el P.A.U.....	pàg. 9.
* Rei Quet	pàg.11.
* Pere J. Brunet.....	pàg.12.
* Els Carboners	pàg.15.
* Apunts d'Aniversari....	pàg.17.
* Esports	pàg.20.
* Un suport genèric	pàg.22.
* Correspondència	pàg.23.

EDITORIAL

Si les promeses de fer bondat, les paraules més abellides i els discursos suposadament provinents del cor es poguessen comprar en els grans magatzems, a tota hora, i a les botigues tradicionals a hores tradicionals, per aquestes dates uns i altres esgotarien les existències.

Si algú fes recompte d'aquestes bones intencions i castigàs tots aquells que les incompleixen impunement al llarg de l'any, tots aniríem nafrats o colpejats en primer, segon o tercer grau.

Si una bona intenció particular pogués aplacar una sola injustícia igualment particular, amb una nit apareixerien els desapareguts a l'argentina durant el terror dels militars, a l'estat espanyol desapareixerien màgicament les cases de llauna, a la Barcelona olímpica deixarien d'existir pobres olímpicament miserables, i a l'opulenta Mallorca, per exemple, se n'anirien a fer flocs al vent l'Hospital de Nit, Can Gazà, Can Ribes, el Projecte Home, el Patronat, Càrites i tants d'altres centres receptors de deixalles humanes per manca de "matèria primària", és a dir, de clients.

Som a Nadal, el cabàs mesell de cosa bona i la butxaca emporuguida pel gastòrum que ens ha suposat voler fer propòsits d'esmena comprant torró bon cava català torró de xixona que, segons diuen és el millor del món, encara que les millors ametlles per fer el millor torró del món són les mallorquines.

Som a Nadal i tenen raó aquells que diuen que ja basta d'anar fermats curts i amb poca palla tres-cents seixanta-quatre dies a l'any: que un dia és un dia i aquest dia és Nadal.

Som a Nadal i podríem dir el mateix que diguérem l'any passat i l'altre i en fa set o vuit ... o mil. I a pesar de tot és bo i just i necessari que reneixin periòdicament insufles benèvoles d'aquesta crosta humana tan poc donada al bé; que la humanitat recuperi el to de la sorpresa; que qui més qui manco pugui rescatar del fons de si mateix els escolims de la tendresa, sobretot de la tendresa.

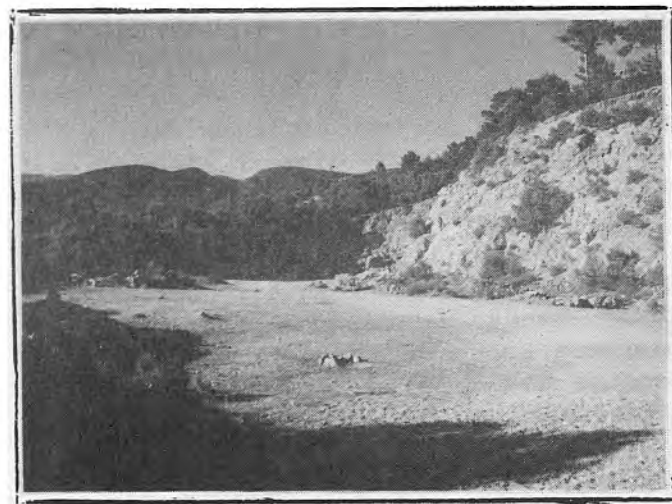
Amb aquest discurs-sermó político-religiós, l'equip de redacció d'**ES CASTELLET** vos desitja unes molt bones festes i un venturós any mil nou-cents vuitanta-nou.

NOTICIARI

- Sobre la Gravera encara no hi ha notícies, podria ésser un bon auguri per allò de que "lo bo se fa esperar". La Comissió Provincial d'Urbanisme no va tractar el tema ni a la reunió de dia 9 ni a la de dia 23. Sabem que el Batle de Bunyola ha sol·licitat assistir-hi amb la finalitat de defensar les postures dels veïnats del poble i de l'Ajuntament, però encara no ha rebut cap resposta.

El perquè encara no s'ha tractat el tema, és difícil determinar-ho, pareix ésser que estaven pendants d'un informe de la Conselleria d'Indústria. Esperem que per a la propera reunió no sorgeixin més impediments i finalment es prengui la decisió, decisió que hauria d'ésser negativa (no declarar-ho d'interès social) perquè com pensa alegar el nostre Batle, la gravera a més d'ésser un perjudici social pel nostre poble, seria una injustícia social.

- Respecte al tema de la urbanització de Son Termes, que va quedar damunt la taula per considerar-se que no hi havia informació suficient, el que podria dur problemes legals en cas de que el Ple de l'Ajuntament s'hagués pronunciat en contra del P.A.U; hem de dir que s'ha sol·licitat més informació a la Promotora. Ara que ja es tenen més elements per decidir, pareix convenient que l'arquitecte i l'advocat de l'Ajunta-

ment facin els respectius informes tècnics i si tècnicament tot és correcte ja es tractarà de prendre una decisió política; tema que esperam sigui inclòs a l'ordre del dia del pròxim Ple de l'Ajuntament.

- Aquest mes de desembre es celebren les proves per accedir a la plaça d'auxiliar administrativa. De les 14 sol·licituds, només se'n presentaren 9 aspirants. La plaça ha estat adjudicada a Neus Borrás Colom, la nostra més sincera enhorabona!. A més a més, la Comissió de Govern tractarà, segurament a la seva propera reunió, la contractació per un període de sis mesos d'una altra auxiliar administrativa, na Margalida Quetglas Palou, que quedà en segon lloc a les esmentades proves. Que hi hagi sort!.

- El passat dimecres, dia 14 les entitats culturals i esportives del nostre poble no feren vaga; es reuniren amb els regidors de l'Ajuntament, en Tomeu Quetglas, n'Andreu Quetglas i en Joan Bestard, per veure si es posaven d'acord sobre les subvencions que anualment atorga el nostre Ajuntament. Pel que fa referència a les entitats culturals hem de dir que acord no es pot dir que n'hi hagués, especialment el Grup d'Esplai va quedar una mica descontent (publicam el manifest que llegiren a la reunió).

Les quantitats repartides fören:

Per al Grup d'Esplai.....152.350
Per al Club de Jubilats.....115.000
Per a l'Escola de Ball 250.000
Per al Collectiu Imatges..... 38.000
Per a la Biblioteca Parroquial 80.000
Per a Collectiu Cultural Sitja 60.000

Ni el GOB ni la Coral Polifònica presentaren sol·licitud per rebre la subvenció; el motiu, discrepàncies amb la manera d'actuar de la Comissió de Cultura. El Grup de Teatre, ja des de l'any passat renuncià a participar de les subvencions, optaren per cobrar les actuacions puntuals que facin.

Les entitats esportives es repartiren un total de 630.000 Ptes: 100.000 per al Bàsquet de Bunyola, 175.000 Ptes per al Club Voleibol, 275.000 Ptes per al Futbol i 80.000 per a la Societat de Caçadors.

El propassat 30 de novembre tengué lloc la votació per a elegir el nou Consell Escolar, que finalment el componen:

Director: **Joan Carles González**

Cap d'estudis: **Magdalena Crespi**

Secretària: **Coloma Ferretjans**

4 representants dels mestres: **Vicenç Serralta, Bernat Castell, Cecília Martí i Coloma Ferretjans**

3 representants dels pares: **Isidre Mateu, Angel Gallego i Catalina Nadal**

2 representants dels alumnes del Cicle Superior: **Catalina Salom i Rafel Bujosa**

i un representant de l'Ajuntament.

lletra menuda

CARTA ALS REIS

Estimats Reis de l'Orient: com a màgics que sou, sabreu qui som i des d'on vos escric; qui són els meus veïnats, qui me comanda i què m'empipa més d'aquest món. Per això vos deman humilment quatre cosetes que esper que me dugueu perquè em fan molta de falta.

Primer de tot un contador nou d'aigua. Resulta que l'ajuntament es vol posar al dia quant als quartos i me cobren devers un milió de kilos a mi que tenc un "grifonet" impossible d'obrir.

Després un P.G.O.U. nou perquè amb les NN.SS. no m'aclar, m'enteneu? I per més refotre m'han endossat un PAU que és la guerra. I si no que ho demanin a En Pere J. Brunet.

I una plaça nova, una plaça bunyolina nova que els cotxes esdevinguin niguls de fums, els infants zeppelins majestuosos i les faroles aurores boreals. Vo saltres que sou màgics ho sabreu fer.

Ah, que no hi pensava! Si no vos sap greu, feis que els papers de Sa Gravera es perdin dins el forat de l'espasa Excalibur i que no hi hagi ningú, ningú! capaç de desclavar-la i descobrir la ignominia, Reis Màgics.

I a mi, personalment, un poc de seny que mai vé malament, i no tanta agrura que tenc tothom assustats, i més harmonia amb mi mateix, jo què sé!

Sé que no he fet massa bonda (però no som l'únic, no vos penseu), però també sabeu que els propòsits d'esmena són tan antics com els mateixos pecats i és lo únic que val en aquests casos.

Amb una paraula, veniu, duis-me el regal que sigui mentre no sigui carbó, i que l'any qui vé poguem rebre-vos amb més alegria que enguany.

— *margal* —

MANIFEST DEL GRUP D'ESPLAI SOBRE LA POLÍTICA DE SUBVENCIONS A ENTITATS CULTURALS

1.- Consideram que no és quatre dies abans quan s'ha de convocar per a la presentació de documents per accedir a les subvencions, i dubtam que en tan poc temps es pugui dictaminar un repartiment just.

2.- El Grup d'Esplai no pot presentar factures de tot l'any sense haver rebut subvenció, és evident que no ho podem afegir de la nostra butxaca.

3.- El nostre grup vol desmentir que l'any 1988 rebéssim 125.000 ptes. com diu el programa de festes. Demanam cobrar la diferència, és a dir 125.000 ptes. o que l'Ajuntament ho clarifiqui públicament.

4.- No consideram lògic la disminució d'assignació a les entitats culturals d'un any per l'altre, quan els impostos dels bunyolins, que nosaltres sapiguem, han anat augmentant.

5.- Seguim demanant, com fa dos anys, al nostre regidor, una definició d'"entitat cultural".

6.- Demanam per què les entitats amb més entrades són les més afavorides pel nostre Ajuntament.

7.- Demanam els criteris que segueixen els encarregats d'assignar les subvencions, i si hi ha la possibilitat de canviar-los d'una vegada.

8.- Demanam també, si els viatges, dinars, excursions..., són activitats culturals, i si per això mateix tots els grups poden demanar o només els preferits pel nostre consistori.

9.- Ens sentim marginats en quant a visites i assistències als nostres actes. Mai hem tengut la sort d'una visita d'un representant de l'Ajuntament i ens fixam que a actes d'altres grups sempre hi són presents.

10.- Vista la disminució de les subvencions i la falta de doblers del nostre Ajuntament, consideram que aquest no s'hauria de gastar els pocs doblers en el Festival de Música, ja que encara

que doni molt de prestigi a l'Ajuntament i en particular a algun del seus membres, hi ha entitats culturals que necessiten més ajuda.

11.- Consideram molt trist que alguns grups hagin renunciat a les subvencions, degut a la mala gestió a l'hora de fer els repartiments.

12.- Ens agradaria que quant el nostre o altres grups, afortunadament, puguin celebrar el seu Xè aniversari, el nostre Magnífic Ajuntament aboqui i s'hi aboqui tant com ho ha fet amb la nostra "estimada" Escola de Ball.

SOLUCIONS:

Creim que es recomanable, per un millor funcionament, que la reunió es faci com a màxim, el mes de maig.

Que els que tenguin entrades, o facin pagar per les seves actuacions, cobrin un mínim.

Com a sistema democràtic, volem que aquest repartiment es faci d'una manera molt més oberta al diàleg, o sigui, des de dalt.

Reclamam un millor reconeixament de les entitats com institucions dins el poble.

Que el Festival de Música es faci amb un criteri molt més pràctic.

Gràcies per la seva col·laboració.

CA'S BOLLETI

**Drogueria, ferreteria, sabateria
i articles variis**

carrer Major, 19

Tel. 613047

SENSE NOVES

La història comença el 26 d'octubre quan Guillem Nigorra, de 76 anys, la seva dona i el seu fill, decideixen anar a cercar esclata-sangs per Sa Comuna. Un fet molt comú precisament en aquestes temporades, però que desembocà en un trist desenllaç: el de la desaparició de Guillem. Desaparició que, consternadament, donà a conèixer el seu fill a la Guardia Civil de Bunyola aproximadament a les 3 de l'horabaixa.

Sembla ésser que havien quedat que entre les 12 h. i les 12'30 h. es retrobarien al cotxe -aparcant al quilòmetre 5- per davallar a dinar a Palma, lloc de residència, emperò el pare no va comparèixer.

Totd'una que la Guardia Civil fou alertada, varen pujar dos dels seus membres (un d'ells el cabo), dos Polícies Municipals i en Joan Riera "Porro". Al primer cop d'ull va parèixer que es podria localitzar fàcilment, però després de fer una passada, no hi va haver cap resultat. En vistes d'això, decidiren enviar a demanar un ca rastrejador, si bé, quan va arribar, ja havia enfosquit i no pogué realitzar la seva feina.

L'endemà tornà pujar el ca, i senyalitzà uns quants punts que donaven al penyal de Sa Coma Gran, emperò tot i que es va cercar tant per alt com per baix, el resultat fou igualment fallit. Cal esmentar que aquest dia devien ésser a prop de 200 persones que cercaven, (entre 100 i 150 Polícies Nacionals - amics de treball del fill - uns 40 Guardies Civils i 7 o 8 bunyolins). Després de la gran pentinada, vist el terreny i el gran nombre de cercadors que eren així com els consells dels bunyolins experimentats, el desànim fou general: la tasca esdevendria difícil!

La cerca continua els següents 6 dies, i també amb un gran nombre de gent. Dia 12 i 13 es torna realitzar una gran pentinada. Quasi cada horabaixa

i dissabtes i diumenges, el fill, acompanyat per amics puja a cercar-lo, però fins ara el resultat són igualment negatius.

Paral·lelament a tots aquests cercadors, hi ha també una sèrie de gent que intenta col·laborar amb la família, es tracta de vidents, mediums... que es posen en contacte amb els familiars i aporten distintes informacions. Tanta es la desorientació de la família, que arriba a suggestionar-se. Malgrat tot però, no s'aporta cap nova.

Evidentment, la Guardia Civil, i complint amb el seu deure, també ha estudiat la possibilitat que hi hagués algun mòbil per fer desaparèixer a Guillem però tot apunta cap una desaparició fortuïta.

A partir dels fets, són moltes les suposicions que es poden fer i les explicacions que es poden intentar donar, però tot serà fruit de la imaginació. La Guardia Civil fins el moment, no ha tengut cap informació que aportàs noves pistes. De moment: "El temps ho dirà".

"es castellet".

14-12-88

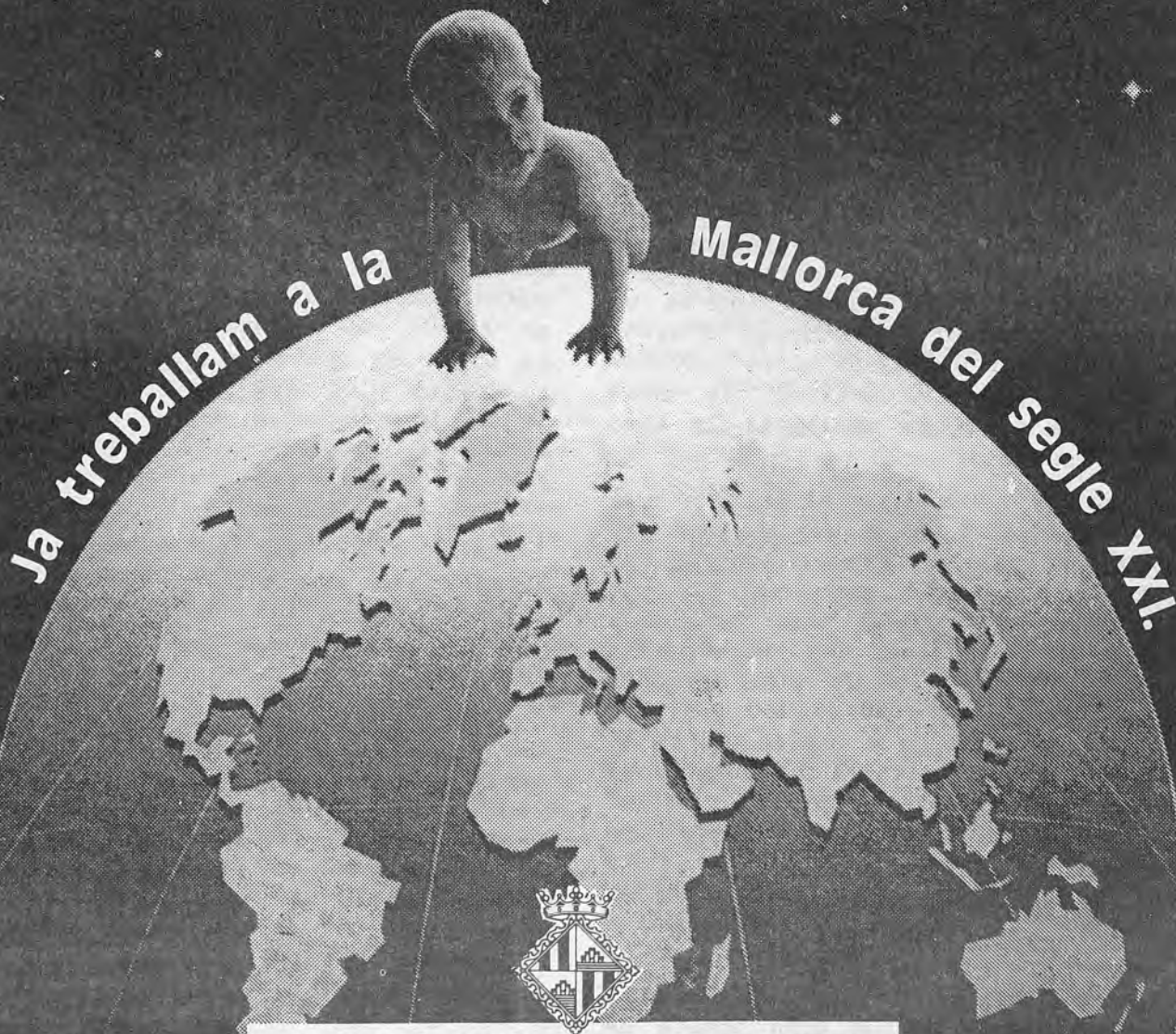
Agraïm les informacions donades per la Guardia Civil.

La primera paraula que pronunciarà aquest nin serà en mallorquí.

Els infants que ara neixen a la nostra illa són ciutadans del món per dret propi. La paulatina desaparició de les fronteres, l'expansió dels mitjans de comunicació i l'agilització dels transports, posaran a l'abast de tots aquests infants la possibilitat de visitar o de fixar la residència a qualsevol lloc del món. Per tot això no hi ha res tan important com

oferir-los, des de molt petits, la possibilitat que siguin vertaderament conscients de la seva pròpia identitat i que puguin sentir-se dignes hereus de tota la riquesa de la nostra cultura. La normalització de la nostra llengua i el coneixement de la nostra cultura és l'únic camí perquè puguin aconseguir-ho. La nostra obligació, evidentment, és facilitar-los-ho al màxim.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SOBRE EL PAU DE SON TERMES

Fa unes setmanes tengué lloc una taula rodona convocada pel G.O.B. per tal de tractar el Pla d'Actuació Urbanística (P.A.U.) que presentà el promotor del **Golf de Son Termes** recentment declarat d'interès social per la Comissió Provincial d'Urbanisme.

En aquesta taula rodona hi varen ser convidats tots els partits polítics representats dins l'Ajuntament, la Promotora i les dues Associacions que, per definició, tenien alguna cosa que dir: el mateix G.O.B. i l'Associació de Veïnats.

En aquesta taula rodona hi varen ser convidats tots els partits polítics representats dins l'Ajuntament i les dues Associacions que, per definició, tenien alguna cosa que dir: el mateix G.O.B. i l'Associació de Veïnats.

Hi assistiren finalment, el regidor d'Urbanisme, **Pere J. Brunet**, **Andreu Quetgles** en representació del P.S.M., **Pere Riera**, per V.I.A., **Joan Bestard** representant el P.S.O.E., **Jaume Conti** per la C.I.B., **Joan Suau**, d'A.P., **Miquel Oliver** en representació de la C.I.P. **Pep Oliver** com a portaveu del G.O.B. i un representant del l'Associació de Veïnats que intervingué per dir solament que degut a la precipitació de la convocatòria de la taula rodona, no s'havia pogut reunir la directiva de l'Associació i que, per tant, ell no estava autoritzat a parlar com a Associació.

Això no obstant, el representant de l'A.V. digué que sobre el respecte hi havia molt poca informació, que a l'A.V. no li constava aquest projecte.

Pere Riera, per la seva banda, fou breu, indicant només que V.I.A. considerava que no convenia augmentar el nombre d'urbanitzacions, més aviat a potenciar i a esgotar les que ja existeixen.

Segons **Andreu Quetgles**, com a membre del Consistori, encara no s'ha definit; considera que aquest P.A.U. pot beneficiar Bunyola. Segons Quetgles, cal distingir entre el Camp de Golf i la urbanització: no creu que el Golf, per si sol, pugui ser una font d'ingressos ni de captació de turisme de qualitat. Contestant a l'A.V. que denunciava una manca d'informació, digué que membres molt a propats a l'A.V. estaven prou assabentats del tema. Finalment considerarà que el P.G.O.U. actual inclou massa sòl urbanitzable.

Jaume Conti s'estranyà, d'entrada, de l'interès que ha despertat el tema del P.A.U. de Son Termes quan altres temes molt més delicats han passat totalment desaparebuts. Considera, d'altra banda, que si com anunciaven en el seu programa de govern, el P.P.B. tenen intenció de revisar el P.G.O.U., no sembla correcte admetre a tràmit l'expedient d'urbanització. Finalment, s'oposaran al P.A.U. perquè no hi ha demanda social i perquè la seva realització atempta contra l'entorn.

Miquel Oliver es mostrà favorable a la urbanització, perquè suposaria la captació d'un turisme de primera qualitat. Defensant aquesta tesi posà l'exemple del Municipi de Calvià. Segons Oliver, les mil places previstes no serien permanent, sinó flotants, i el benefici perifèric favorable a l'Ajuntament superaria el 75%. L'aigua, per altra part, segons el representant de la C.I.P. no presenta cap problema: "l'aquífer no és un pou de petroli que s'acaba: si plou es torna omplir".

Joan Suau d'A.P., expressà la seva estranyesa per les preses de postura dels regidors presents quan, després de diverses reunions, ningú tenia res

clar. Pensa que l'actuació de l'Ajuntament ha estat indecisa, que ha donat falses expectatives als promotors i que no ha volgut negociar amb ells. Coincideix amb Jaume Conti a l'hora de valorar l'interès despertat pel tema, "quan hi ha tantes urbanitzacions fantasmes que es van consolidant". Quant a l'aigua, també coincideix amb Miquel Oliver: l'aigua de reguiu torna a l'aquífer.

Per la seva banda **Pep Oliver**, portaveu del G.O.B. considera incongruent aprovar el Camp de Golf abans d'aprovar-se la llei que regularà les seves instal·lacions. Creu que s'ha de revisar el P.G.O.U. perquè contempla massa sòl urbanitzable. Amb clara al·lusió a A.P., li semblà il·lògic oposar-se a sa gravera i recolzar la urbanització de Son Termes. Quan al tema de l'aigua el G.O.B. pensa que és un problema greu: abastir-ho tot suposaria aproximadament 1.500 tones diàries d'aigua: seria absurd, per tant, poder jugar a golf amb camps impecables i no tenir aigua al poble en èpoques d'escassetat.

El representant del P.S.O.E. **Joan Bestard** afirmà que Bunyola, urbanísticament és complexa: el nucli urbà és petit, molt concentrat i el municipi extens i mal de controlar. Creu que s'ha d'estudiar seriosament si Bunyola està en

condicions de suportar un P.A.U.; per a ell no està gens clar que les urbanitzacions aportin beneficis importants. Indicà finalment que el P.S.O.E., independentment de qui d'gui la bandera, defensarà sempre el poble, el seu territori i els seus béns naturals: "mentre n'hi hagi un que dins l'Ajuntament no sigui capaç de defensar projectes que degradin el nostre entorn, Bunyola serà en perill de caure en mans de multinacionals i del capital", acabà dient.

Pere Brunet començà dient que el problema de fons és el P.G.O.U. que contempla massa zones urbanitzables. El seu partit, els P.P.B., pensava revisar aquest Pla General, però ha vist que revisar-lo implicava unes despeses econòmiques massa elevades; per a pal·liar no obstant totes les deficiències sembla que hi ha esperances que la CAIB aprovi una llei que permeti redactar unes Nomes Subsidiàries.

Contestant a les crítiques referents a la poca informació donada sobre el P.A.U. digué que s'havia donat la que es tenia, la que l'urbanitzador havia presentat. Contestant a A.P. digué que no es negocia amb el promotor perquè ni hi ha hagut matèria negociable. Finalment indicà si era bo o no, urbanísticament, alimentar una població flotant com la que es crearia i si era un luxe o no pel poble promocionar residències terciàries.

QUE CAL SABER SOBRE EL TEMA

- * Que la Comissió Provincial d'Urbanisme declararà d'interès social solament el camp de Golf que si el promotor vol pot començar en voler.
- * Que aquesta declaració d'interès social implica, segons el decret Cladera la construcció d'un hotel de quatre estrelles i capaç per a 450 places.
- * Que el terreny total del projecte el formen 700.000 metres quadrats. D'aquests, 30 hectàrees es destinen al Camp de Golf i les 36 restants al nucli poblacional.
- * Que la urbanització projectada totalitzaria 1000 habitants, repartits en vivendes unifamiliars.

PERE J. BRUNET:

URBANITAT VERSUS ILLEGALITAT

El projecte de Prebetong d'installar una gravera a s'Estremera, la declaració d'interès social del Camp de Golf de Son Termes (i la següent presentació d'un Pla d'Actuació Urbanística), l'esclat de noves pseudourbanitzacions il·legals i distintes paralitzacions d'obres dins Bunyola, han fet del tema urbanístic una qüestió atada de controvèrsia, d'abrivada polèmica, on l'apassionament, massa vegades i injustament, ha posat a molts en evidència.

Pere Joan Brunet n'és una mostra prou eloqüent.

Geògraf, exerceix la seva tasca educativa a la U.I.B. És membre del G.O.B. i Regidor d'Urbanisme de la Vila. Però, sobretot, és un home dialogant, cordial, pacífic i vehement en la proposta de solucions: potser no siguin les millors però les enraona fins que n'hi ha.

Aquesta revista parlà amb ell sense qüestionari previ. Fou una conversa oberta i relaxada, com cal.

LA INUTILITAT D'UN P.G.O.U.

Són assumides per la majoria del partits polítics representats a l'Ajuntament les deficiències que representa el Pla General d'Ordenació Urbana, redactat i en vigor des de l'any 1974. Un pla que segons en Pere va ser fet per gent implicada amb actuacions urbanístiques. És un pla insufrible, no té agafada és com tenir un cotxe que li han posat el motor a l'enrevés: poses primera i va marxa enrera. Els Progressites per Bunyola, majoritàries al Consistori, tenien intenció de modificar aquest P.G.O.U., però la situació econòmica de l'Ajuntament fa totalment inviable plantejar una revisió que suposaria unes despeses inassolibles per "La Sala".

D'altra banda, segons en Brunet, un municipi com Bunyola no necessita tenir cap P.G.O.U., perquè es compromet seriosament a complir tota una sèrie de coses, com un pla d'etapes, per exemple... També costa més que una altra figura de plantejament, com poden ser les Normes Subsidiàries, que en el nostre cas serien suficients. Això no obstant, legalment, no es pot rebaixar de nivell, és a dir, si com a regulador en matèria

urbanística es té redactat un Pla General, no es pot passar després a regular-se mitjançant unes Normes Subsidiàries si aquella deixa d'ésser eficaç: s'ha de revisar o modificar. Cal dir que aquesta dificultat pot solventar-se si el Govern Balear es fa ressò de la demanda presentada pel nostre Ajuntament a través d'un Decret Llei.

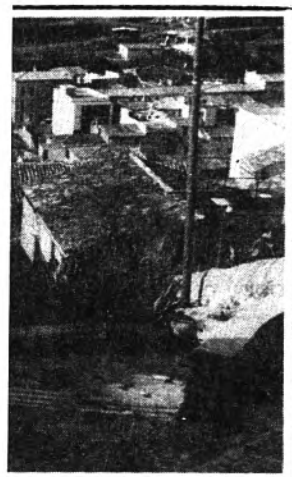
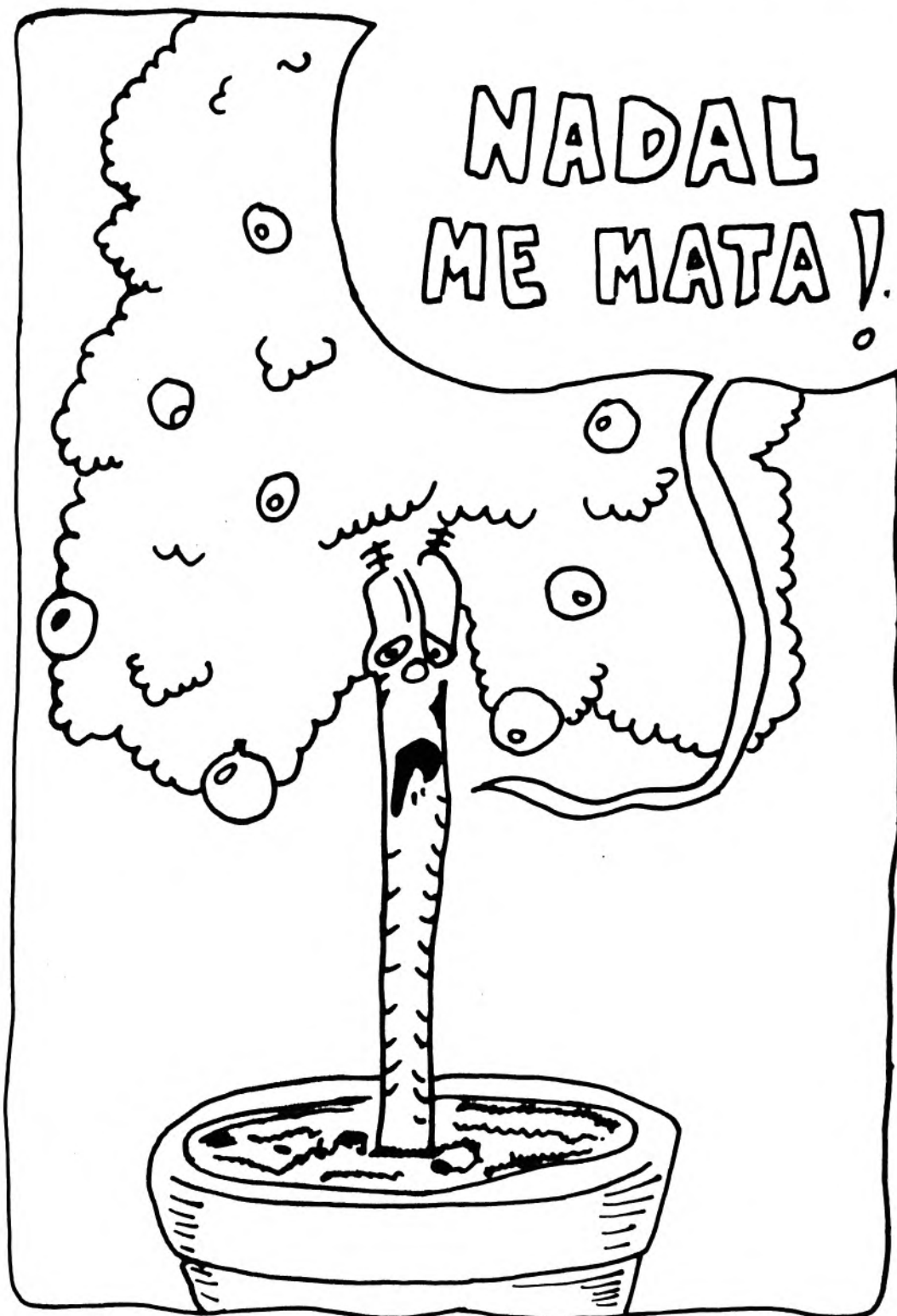
Per més afegir al banyat, el Regidor d'Urbanisme, es queixa quasi amargament de l'abandonament que ha patit el poble quant a l'urbanisme i no dubta de calificar Bunyola de paradís urbanístic. Feina de camp, per exemple no se n'ha fet mai; fins ara es podia fer de tot sense que ningú es digués res. I lo més problemàtic es que tothom té assumida

dels pobles muntanyencs: l'excés de trànsit i el subsegüent de l'aparcament.

URBANITZACIONS FANTASMES: MULTES TERRORÍFIQUES

No es descobreix cap secret si es diu que l'excés d'urbanitzacions no controlades que neixen com a bolets en qüestió de dies, estan convertint el

immens trencament a resoldre's. La ciutat és la de valles de l'estiu ciaren dos compradors i l'altors ens digué seguida que enviar car les construc- ntada per l'Equip l'excés de trami-

empre et garantit- l'actuació, basta e Ciutat amb Cas obstant, que la nística ha sofert fins ara els ajun-

Sal

taments podien multar fins a cent mil pessetes les infraccions d'aquesta mena, ara ho poden fer fins a deu milions. Per això creu que s'han d'emparar en aquesta possibilitat a fi que surti més a compte, pel propietari, enderrocar la construcció que pagar la multa.

Sobre l'altra urbanització que darrement ha crescut prou., la de Sa Font Seca, ens digué que els hem "pescat" a l'hora de demanar-nos permís per fer un centre de salut a les cases de la possessió. Resulta que els promotors els enganaren dient-los que allò estava legalitzat com a sòl urbanitzable quan realment no és així. Ells mateixos, els que hi viuen pressionaran al promotor perquè d'aquí a finals d'any solucioni "la papereta".

AUGMENT DELS IMPOSTS, UNA NECESSITAT INAJORNABLE

N'haviem de parlar perquè han estat amplament comentades i encara que no sigui farina del seu coster: l'augment de certs impostos entre d'altres, dels permisos municipals per obres que passen de l'1% al 2% en les obres menors i de l'1 al 5% en cas d'obres sumptuàries com puguin ser piscines, camps de tennis, per exemple. Aquestes noves tarifes s'afegeixen al nou impost de la plusvàlua i a la puja de la quota per metre cúbic d'aigua.

Brunet enraona l'augment amb la capacitat de gestió municipal: funcionar amb 65 milions de pressupost, a la pràctica, és ridícul. Aleshores si no es funciona o es funciona deficientment com a administració, ¿com volem que funcionin amb fluidesa els polítics, la part, diremne visible?. Està conven-

çut, també, que els nous impostos pal·liaran en part aquest defecte a la vegada que creu que els ingressos municipals no representen ni el potencial ni la riquesa del municipi, i, sobretot, que són uns impostos, com la plusvàlua, que els altres ajuntaments fa estona que els vénen aplicant.

SA GRAVERA: PESSIMISME CONTINGUT

No se'n podia escapar per moltes raons: li havíem de demar què pensa de Sa Gravera, de l'entramat i de la trama, dies abans de la definició de la C.P.U. I li ho vàrem demanar tot i sabent que, entre tots, hem aconseguit aplaçar la xerrameca, que sap si per tornar-hi amb més contundència just saber què en faran. Es pot percebre una "tensa calma" que, ben segur, farà es tro qualsevol moment i esperem que sigui per goig. En Pere Joan sap que la decisió final la té el Govern Balear; ja sé que me diran, cas de fer-se que tota la culpa és de la Comissió de Govern ... Es queixa, acte seguit, dels maximalismes tremendistes que s'imposen a l'hora de valorar la feina que es fa dins l'Ajuntament: amb molt poc temps passes del 0-0 al 0-3 possiblement per descuit. Quasi mai venen a dir-te que has fet bé. Ara mateix, Bunyola és només i públicament una gravera, la imatge de Bunyola és una immensa gravera, com la Seu és la imatge de Ciutat o Manhattan ho és de Nova York.

REDACCIÓ

LEJIA

LA MÉS PURA I DESINFECTANT
Privilegiada amb Registre Sanitari

EMPREU-LA AMB TOTA CONFIANÇA

B A R

CA'S PELLER

C/ SANT MATEU 5

GOVERN BALEAR

Conselleria de Educació y Cultura

ELS

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

CARBONERS

A vegades amb aquesta llenya també hi aficaven qualche rabassot d'ullastre o de mata.

Per fer la sitja, calia fer un rotlo empedrat, a vegades no feien més que reconstruir-lo, i el tapaven de call vermell (terra argilosa), que ajudava molt a la bona cuita. Un cop fet el rotlo, es posaven a tallar l'alzina, primer de tot la pelaven quan encara estava dreta* i després s'hi abraonaven fort, destal i verduc, i trossejaven soca, cimals i branques, procurant que quedassen d'una mida prudent per després poder muntar la sitja. Quan ja tenien la llenya, agafaven els trossos més gruixats i els posaven al mig del rotlo per poder marcar l'ull de la sitja, que era un forat com una ximenea que hi deixaven per poder pegar-li foc. Aquests trocs es posaven ajeguts un damunt l'altre perquè es poguessin aguantar, però llavors els altres, els posaven drets i anaven fent rotlos fins que tenien una piramide feta. Al voltant de la llenya, posaven una filada de pedres de cantell, fent un petit badall perquè l'oratge hi pogués passar. A vegades la sitja prenia més d'una banda que de l'altra i llavors havien de tapar o destapar segons on volguessin que tengués més o manco força. Amb la mateixa rama de l'alzina, si és que era bona i si no amb carritx, feien feixets per anar tapant els troncs i a damunt encara hi estenien una capa de terra que a voltes havien de dur de lluny, si no era de qualitat la que hi havia per la zona, calia procurar que no quedàs cap respirall. A la fi ara només quedava pegar-li foc.

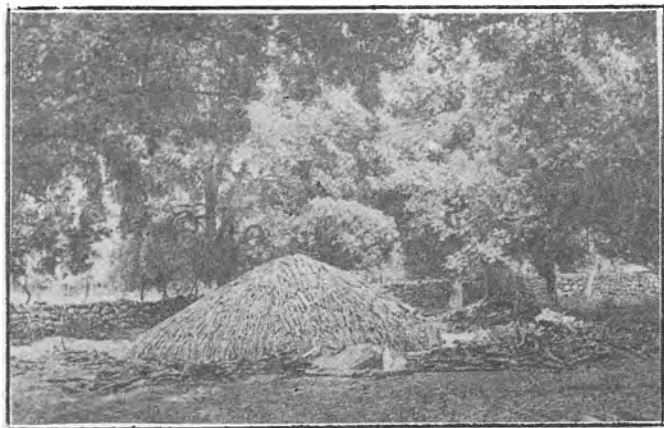
Per encendre-la, omplien l'ull de la sitja de dalt a baix amb rames menu-

No fa massa temps, no existien cuines de butà ni d'electricitat. Llavors la principal font d'energia era el carbó vegetal, no és estrany idò que existís l'ofici de carboner, que era el que elaborava el carbó en plena muntanya. Però com era la vida d'aquest homes i quin era el seu procediment?

El primer que calia fer era contractar el tai on havien d'anar a fer feina: "es ranxo". Llavors els carboners amb els seus fills majors, si en tenien, hi anaven un parell de dies a construir les barraques i el forn, calia que quan pujassin, les madones ho trobassin tot ben enllestit. A vegades pujaven les famílies completes i d'altres els més menuts es quedaven amb els padrins. Normalment la millor època per anar de sitges és la primavera i l'estiu, així que pujaven després de Pasqua i davallaven per Sant Mateu.

Els ranxos solien estar ubicats dins del mateix alzinar per així poder tenir la llenya més avinent. La millor llenya per fer bon carbó és la d'alzina, ara bé això no vol dir que no se'n pogués fer de pi o altres, el més corrent emperò, i la més ben pagada, era la d'alzina.

des, fullaca, branques seques, i llavors unes quantes palades de caliu que feia que la sitja prengués de lo millor. L'ull es tapava amb una planxa de llauna i a desiar a l'havien de llevar per anar alimentant la sitja, això es deia bessonar. La sitja solia estar encesa aproximadament una setmana, però tot depenia del seu tamany, de l'aire...mai es podia preveure el temps exacte, igualment que d'un carbó a un altre també podia haver-hi molta de diferència. Es coneixia que el carbó ja era cuit quan el foc arribava a la braser, que era la rama prima d'alzina o carritx que envoltava els baixos de la sitja. Igualment, l'as-

pecte extern que oferia la sitja havia canviat considerablement i estava com a enfonsada. No calia més que esperar que refredàs per treure el carbó. Aquesta feina es feia a rotlades i es deia triar perquè triaven el carbó més bo. El bon carbó es coneix pel seu to metallic (com una campana) en pegar-li un cop. Així mateix, els més apreciats eren els "canons", que eren els troncs més grossos i llargaruts, els traginers els pagaven més cars.

D'una sitja com a terme mig, se'n poden treure 50 quintars*, però també en feien de 80 o 90. Llavors el carbó anava a les sàrries, i amb vuit sàrries es feia una carretada.

Eines del carboner:

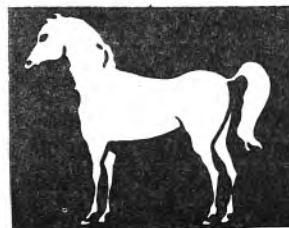
Per tallar sa llenya: tres destrals, sa grossa per tallar soques i cimàls; sa mitjancera per esbracar; es destralo per capolar. Llavors es verduc, es xorrac, sa llima d'esmolat xorracs, s'entrescador per treure les dents al xorrac, es fauço carritxer amb dents, un picassó per fer estelles i finalment sa maça.

Eines de sitja: s'escala de fusta, es tiràs, sa pala, es burjó, una aixada, sa romana, sàrries petites i grosses i un càvec.

Per tragar: es bast; els escorbeis per tragar la llenya; els arganells, per dur les gerres d'aigua; la gerra someral per anar a cercar aigua; la botella per dur s'aigua al tai; un fanallet; unes senaies d'espart per dur carbó; i els ormeigs de les bísties.

* L'escorça que es rica en tanins, s'empreava per a tenyir les xarxes i els cuirs, així que també es venia. La millor escorça era la que es tallava per Sant Pere.

* Un quintar són 41'6 quilos.

A BUNYOLA

BANCA MARCH

Carrer Major, 24

TELEFON 613035

T'ESPERAM

APUNTS D'ANIVERSARI

Una vegada acabades les festes del Xe Aniversari de l'Escola de Ball de Bunyola, m'agradaria fer unes reflexions en veu alta i a títol personal sobre tot allò duit a terme i en certa manera contestar uns interrogants plantejats en el programa inicial.

Per exemple:

a) Hem aconseguit aportar alguna cosa a la dignificació del folklore?

Bé, jo crec que sí. N'és una senya aquell Acte Inaugural de dia 4 de juny, on 98 bunyolins adscrits a les quatre Entitats Culturals, durant una hora mostraren el seu recolzament a l'Escola de Ball; la feina no havia estat debades, i la gent de Bunyola va demostrar la seva aprovació a la nostra tasca, l'església estava de gom a gom i l'acte fou ben emotiu. El Grup de Teatre i tots els altres a les ordres del director d'escena, en Miquel Morro. Poguérem veure una bella funció plàstica on, en Jaume Conti, dirigí a l'altura acostumada la Coral Polifònica mudada dels diumenges; en Miquel Palou va fer sonar com poques vegades havíem sentit la Rondalla; i na Sebastiana Quetglas va encomanar, com sempre, el seu entusiasme als balladors i semblava que ningú volia fer baix.

El concurs de fotografia, ben organitzat pel Col·lectiu Imatges, amb molts de participants i amb una qualitat d'obres realment important, i tan considerada que merescueren l'honor de figurar en el programa de festes de Sant Mateu 88 (la portada val un món); així com el nombre de visitants a l'exposició "10 ANYS D'ESCOLA DE BALL" va fer patent que el folklore a Bunyola és, avui dia, considerat i tengut en compte. L'acollida que dispensà Bunyola als grups d'Astúries i Catalunya fou un altre signe del nivell d'acceptació que té el folklore al nostre poble; acollida que fou corresposta

per part dels grups amb mostres d'agraïment i amiatat i que es materialitzaren en uns obsequis i regals (petites obres d'art), que va rebre l'Ajuntament, i avui són patrimoni de tots els bunyolins; i això, poc o molt, es fruit de l'esforç i la tasca realitzada per l'Escola de Ball al decurs d'aquests deu anys.

Hem contribuït, en lo possible, que la gent conegués un poc més i estimés la Cultura Popular i la Nostra Llengua

Sens dubte, que sí. El concurs escolar de cartells, va obrir un finestró a molts de nins i nines a un tema que mai havien guaitat. Més de 200 cartells presentats varen fer difícil la tasca del jurat qualificador dels tres premis.

Els estudiosos de la música tradicional mallorquina, tengueren el seu dia amb la conferència d'en Xavier Carbonell, musicòleg i compositor. Poques vegades hi ha hagut 104 assistents a una conferència al nostre poble; no bastaren ni de molt les cadires de la Sala Parroquial. I encara més persones (em vaig descomptar a les 115), fruïren de la paraula de Mn. Baltasar Coll i Tomàs que va parlar de coses ben nostres el dia de Sant Bernat. Va ésser tan interessant que una dona em va demanar

"Que no tornarà un altre dia?". Dues persones el gravaren en casset...

I què en direm de les ballades a Plaça ?. No importa repetir que fóren molt aplaudits els grups d'Astúries i Barcelona, amb la rotlada masella per tot el voltant; però quan de veritat bullia la Plaça era a les ballades populars: No puc dir si va ésser més animada la venguda de Música Nostra o el dia d'Aires Solterics i Revetla d'Algebeli; tothom que tenia ballera, va ballar i el rotlo cada vegada semblava més petit. D'alguna manera tot això donava sentit a la nostra feina d'anys passats.

No podré oblidar mai la cloenda:

la ballada el dia de Sant Mateu; semblava que tot el poble fos a Plaça. L'Escola de Ball feia tant com podia per fer quedar bé la mestra, na Sebastiana Quetglas. I llavors aquella balladeta dels antics balladors, com homenatge a l'Escola de Ball... Si ara recordàs tots els seus noms, els posaria aquí, per donar-los l'enhorabona de la idea que tengueren i de lo bé que ho feren. Però no vull oblidar-ne cap. Aquella combinació màgica de colors del paperí, feia encara més gran la nostra Festa Major.

Per tant, jo pens que realment hem contribuït un poc al coneixement de la nostra Cultura, o sigui de la nostra Història.

I ara què ?.

Ara anam cap a l'any onze. Com que les respostes anteriors són afirmatives, estic segur que la tasca ha valgut la pena, i que estam en el bon camí.

Com una espiga de blat escampada damunt terra bona, els grans sembla que moren i llavors neixen amb força i fruiten abundantment: és la imatge que tenc de la feina d'en Miquel Palou amb la Rondalla. La part musical de l'Escola de Ball, creix: actualment baix la responsabilitat d'en Pere Quetglas, ha incorporat 2 bandúrries, 1 violí, 1 llaüt i 2 guiterres, (i confiam prest amb un fobiol), i que al punt, sonaran de lo millor,. Gairabé tots surten de la Rondalla, no importa dir res més.

Ara hem de seguir, amb modèstia però amb el cap alt, i conscients de la importància de la nostra feina. Hem de recuperar la nostra llengua i hem de passar gust de ballar.

D'acord amb els nostres Estatuts, l'any que ve tendrem eleccions de Junta Directiva, i seguirem fent camí si Deu ho vol; un camí que enguany ja hem eixemplat amb tota aquesta gent, grans i petits apuntats als cursets d'aprenentatge de ball i que ens hem vist "obligats" a fer 6 hores setmanals de classe. Enhorabona i endavant!.

Bunyola, desembre 1988.

Jordi Cloquell "Artiller".

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

Donam la mà als ajuntaments,

construïm Mallorca plegats.

El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'ha de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

**Per nosaltres,
els més petits són els
més grans.**

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

— illes —
cartonatges illes, s.a.

Cta. Palma-Sóller Km.15
Tel. (971) 61 38 11
07110 BUNYOLA

Castell Cañellas

MATERIALS DE
CONSTRUCCIÓ
I DECORACIÓ
—**—

Germans Cabot 48 i 54 Telf. 613186

FUTB

No voldria mai fer crítica per fer-la, sinó cercant una finalitat concreta.

Dins el meu cap només desitj que el futbol bunyolí figuri amb lletres ben grosses per tot arreu i que pasturi per moltes de boques enteses d'aquest esport.

Per això voldria cridar a l'ordre a la directiva de la S.D.J. Bunyola. I com he referit abans, no per pegarlis una galtada, sinó un toc d'atenció i dir-los que la feina que fan podria ser millor.

Jo els demanaria una mica més de dedicació (encara que sé per experiència que aquesta feina resulta ingrata), que se comprometin i hi dediquin un poc més d'esment.

Hem de pensar que no és mitjançant sopars ni anant al cap davant que un equip, o molts, van bé. Amb una paraula, de vegades un maculí té més força que un penyal.

Tot això ho venc a dir, perquè un club de futbol necessita que hi hagi un bon ambient d'amistat entre tots i que es mimi als que són més joves, perquè demà passegin el nom de Bunyola ben alt i per tot arreu.

I si per un cap, les coses no van millor del que tots desitjaríem, sí que els vull facilitar per l'equip gran.

En primer lloc per haver donat una passa de gegant alimentant, l'equip, els joves (sense desmerèixer mai el petit grup de veterans que formen un pilar fonamental dins l'equip). Això demostra que hi pot haver un bon futur.

En segon lloc per l'encert en el fitxatge d'En Tòfol Penyalba com a entrenador: un home que treballa amb cos i ànima per poder dur fins al cap d'amunt al nostre equip.

Com era d'esperar, han hagut de pagar el mossatge, però poc a poc els fruits van madurant i ara per ara som un dels galls del galliner. I més quan diumenge dia 11 de desembre plomàrem fora vila un gall de brega com és l'Algaida. I

seguint la millorança, aquest darrer cap de setmana qui rossagaren p'enterra foren els capdavaners Ses Salines que, tot i amb l'ajut de l'àrbitre, no pogué fer cap altra cosa que tombar el coll davant els nostres "boys".

Tots els aficionats creïm que si se segueix fent bona feina per part de tots, els grans no han dit la darrera paraula.

Un altre equip, repescat enguany, són els juvenils. Baix de les ordres de n'Isidre Mateu segueixen una retxa més o manco dreta, dins les possibilitats que això requereix.

Va costar molt arrencar, però, així i tot, les coses es van component. Es guanyen els partits de casa i això permet tenir un lloc còmode a la classificació.

VIDEO

T A C C

FOTOGRAFIA

expert

Passeig Antoni Estarellas, 14

Telf. 61 30 88

Vull ressenyar que s'han hagut de cercar reforços fora poble, degut a la manca de joves bunyolins que es vulguin comprometre en sèrio. Resumint es pot dir que els juvenils van fent camí per arribar a ser bons jugadors del primer equip.

Seguint l'escala, ara toca als infants. Són els únics que encara no han tastat la mel de la victòria. I no és per falta de ganes ni per desmèrits. Però la manca de sort un pic i la falta de costum d'uns jugadors nous, són les principals excuses per no poder-los demanar que facin miracles. A favor seu s'ha de dir que no resulta gens bo de fer guanyar-los: són mals d'esca-betxar.

Si segueixen lluitant de valents com fins ara, i dedicant-s'hi de ple, ben segur que no estan molt lluny temps millors.

La novetat que més es pot remarcar d'aquesta temporada, són els "menuts", (benjamins). Estan prenent part a la competició patrocinada i subvencionada pel Consell Insular de Mallorca.

No vos cont lo que pot ser veure aquests "menudeus" (no saben si tenen cames, ja que la roba els tapa), darrera una pilota que pareix voler escapar-lis cansada de que l'encalcin. Per altra part, l'alegria que tenen quan marquen un gol, o es posen les mans al cap, quan han errat una jugada important. Això, mesclat amb l'il·lusió que hi posen tots, té més bon gust de vegades, que una obra d'en Molière.

No vull acabar sense ressenyar l'aspecte negatiu de la manca de gent, (pares, mares...) sobretot, que animin aquests petits "guerrers", i també, per què no, els demés.

Es molt trist anar a Son Serra, i veure sempre aquelles quatre cares o cinc "animetes meas" (quasi sempre són els mateixos), mesclats amb la gent que ve de fora vila, els quals sempre són majoria.

Fa beneit tenir un camp nou, i parèixer cada dissabte i diumenge que juguen dins camp contrari!

Un aficionat.

ESPORT ESCOLAR

El futur dels equips esportius de Bunyola s'ha de fomentar en la preocupació pels infants en l'edat escolar, facilitant un aprenentatge racional i en relació al desenvolupament físic del nin (mitjançant el joc, emprant camps reduïts (futbol sala, mini-bolei..) pilotes amb poc pes...I amb aquests objectius treballen els equips escolars (encara que en el nostre cas, amb poca relació amb l'escola, pares, A.P.A), de bolei i futbol sala dels quals parlam avui. Varen néixer de la iniciativa de Toni Bujosa, que va replegar uns trenta nins, allà per l'abril de 1987 i va formar tres equips:

Benjamins (3er. i 4rt).

Alevins (5è i 6è).

Infantils (7è i 8è).

Entrenen dos dies per setmana. Un dels entrenaments es dedica a practicar de forma escalonada els moviments tècnics del futbol sala (aturades, fintes, col·locació, regles...), i a la segona sessió es posa en pràctica aquests mateixos i es treballa la tàctica, sempre tenint molt present els jocs i els altres esports.

Aquest curs han entrat en competició a la lliga d'esport escolar (Comarca de Sóller) els tres equips. Els benjamins comencen després de Nadal (sols coneixen una derrota en els seus partits contra

La Salle). **Alevins**, han estat durant nou mesos inespugnables. Aquests són ara el resultat a la lliga:

Es Puig 2 - C.P. MESTRE COLOM 6

Esporles - C.P. MESTRE COLOM 19

S. Vicenç de Paul 5 - C.P. M.Colom 4

Actualment ocupen el **3er lloc** en la classificació amb 4 punts.

Els **infantils** que encara no n'han perdut cap estan:

C.P. MESTRE COLOM 13 - SSCC (Sóller) 4

Ocupen el **1er lloc** en la classificació.

Un esportista.

COOPERATIVA NTRA. SRA. DE LES NEUS

varietat d'articles de consum diari
preus ajustats al màxim

UN SUPORT GENÈRIC DISCRIMINATORI

L'any 1986 el Govern Balear, seguint el model de Catalunya i del País Valencià, institueix el "Suport Genèric" a la producció de llibres en català a l'àmbit de les Balears.

No obstant, denegà aquest suport a l'Editorial Moll, degana de les editorials illenques (es fundà l'any 1934), emparant-se en el Decret d'Incompatibilitats que afecta als familiars dels Diputats al Parlament de les Balears: Josep Moll, Vice-president del Parlament i fill de Francesc de B. Moll, fundador de l'editorial, segons el Govern, impedia la concessió d'aquest suport.

L'editorial Moll decideix recórrer aquesta decisió i el passat 17 d'octubre l'Audiència Territorial de Palma, li dona la raó afirmant clarament que el decret denegatori era inconstitucional perquè limitava arbitràriament els drets dels ciutadans.

El Govern Balear, però, no es mostra d'acord amb aquesta sentència i presenta recurs contra aquest veredict, la qual cosa suposa que l'editorial Moll, novament, queda al marge de l'ajuda institucional.

Una actitud, aquest del Govern, certament estranya de totes totes i de la que se'n poden derivar mil-i-una conclusions, alguna d'elles no exempta de malícia: per què aquest setge a una casa que tant ha fet pel redreçament cultural d'aquesta terra? No significa això una mena de revenja contra un membre destacat de l'oposició i contra el partit que reepresenta? I se'n deriva, també, una conclusió preocupant: el zel del Govern Balear en fer complir la constitució pot fer l'efecte de boomerang i tornar-se contra ell mateix, fent-lo incumplir el manament constitucionals fent ús dels seus propis atributs.

Qui sap si, en el fons, aquesta actitud discriminatòria no és més que una mostra prou eloqüent de l'interès que desperta en aquest Govern nostre, la coneixença i la defensa de la nostra llengua.

J.M.M.

CORRESPONDÈNCIA QUIMÈRICA

ALS SOLDATS

Distingits:

Permeteu-me dues paraules abans d'incorporar-vos al món a part de la milícia. Necessit dir-les, ni que sigui per quedar-me a plaer en haver-les dites.

Sé que no serà fàcil donar-me a entendre ni que m'entengueu amb la claretat que voldria: parlar d'armes, de disciplina, d'honor, de pàtria, de militars amb una paraula no sol ser cap bagatella. D'altra banda, de tots els que sou, n'hi pot haver més d'un convençut que l'any militar que l'espera és realment un servei i, per tant, l'accepta de bon grat. I contra aquesta convicció no seré jo qui aixequi la mà. No obstant, apellant al mateix respecte que li tenc, deman que accepti aquesta correspondència més quimèrica que mai, com una proposta de diàleg: ni el vull fer combregar amb rodes de molí ni que ell em faci moure el mateix molí amb alenades de nin d'ué.

D'entrada, he de dir-vos que sent una fòbia especial cap a tots els estris de guerra, a tot aquell aparell preparat especialment per a matar, a tot allò que és plenament mentre arrassa i es converteix en absurd i inútil quan calla. Per tant me sembla una estupidesa, com a poc, la dita de "si vols la pau prepara't per la guerra" (o similar) que empren els militars molt regularment per a justificar les seves actuacions. Lògicament si es vol la pau, s'ha de preparar-la amb pau, no amb foc. En aquest cas la inversió dels termes sembla una proposta engrescadora: si realment desitgen la guerra que preparin la pau. Com comprendreu, amb aquests cap-d'efils, difícilment puc enviar a qualcú a con-viure amb aparells mortífers.

Hi ha una segona qüestió per la qual m'és difícil admetre el "servici". Una qüestió molt esquerra si no hi anam tots amb bones: per què, a comptes de

servir la comunitat, ens obliguen a fer de militars un any de la nostra vida? Diuen, qui saben d'aquestes coses, que per servir la pàtria. Quina? No, no és parlaria, quina pàtria? Cal apel·lar al patriotisme sempre que parlem de milícia? És que només podem servir aquesta pàtria exercitant-nos (?) militarment? I, sobretot, es pot "servir" a plaer, gustosament, amb coratge i vehemència, quan t'obliguen? Servir i vetllar les armes, ¿no és servir només una part del col·lectiu del qual formam part? Per què obligatori i per què militar?

Estic amb els objectors de consciència quan reclamen una llei que no els descrimini respecte dels que accepten l'any militar. Perquè reclamant la igualtat reclamen també la possibilitat de triar entre lo purament militar a lo civil. Fins i tot estic d'acord amb ells quan demanen una postura activament oposada als criteris administratius.

No és ni més patriota, ni més valent, ni més honorable, ni més ... qui vesteix de caqui. El patriotisme, l'honorabilitat, la valentia no tenen dipositari exclusiu ni vestals que els vetllin.

Em direu que tampoc és més coratjós quidecideix exercir de civil i teniu tota la raó: per molta disquisició no canviaré la llei ni la vostra voluntat, afortunadament.

Que els vents bufin favorables, que passeu un any com qui fa un badall i que tengueu ocasió d'assistir a mil batalles per contar-les apassionadament als vostres nêts.

Una abraçada del vostre

Jaume Mateu Martí

